

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Miksi Venäjän vallankumous epäonnistui

Emma Goldman

Emma Goldman
Miksi Venäjän vallankumous epäonnistui
1923

Haettu 5.1.2014 osoitteesta:

<https://sites.google.com/site/vallankritiikki/emma-goldman-maailman-vaarallisimman-naisen-puheita-ja-kirjoituksia/miksi-venaejaen-vallankumous-epaeonnistui>

Afterword-luku Goldmanin teoksessa ”My Disillusionment in Russia”, 1923. Kirjasta Maailman vaarallisimman naisen puheita ja kirjoituksia, Työväen Tuotantokomitea, 2008. Suomennos Hannu Toivanen ja Ulla Vehaluoto.

fi.theanarchistlibrary.org

1923

saavuttaa. Vallankumous on tulevan huomisen peili. Se on lapsi,
joka on oleva huomisen aikuinen.

Sisältö

I	5
II	8
III	12
IV	20

Käytäntöön sovellettuna tämä merkitsee sitä, että varsinaisen vallankumouksen ajanjakson, nk. siirtymävaiheen tulee olla johdantoa, alkusoittoa uusille yhteiskunnallisille olosuhteille. Se on UUDEN ELÄMÄN kynnys, uusi IHMISEN JA IHMISKUNNAN ASUMUS. Siten sen täytyy ilmaista uuden elämän henkeä, sen on oltava sopusoinnussa uuden yhteiskunnan rakentamisen kanssa.

Tämä päivä on huomisen alku. Nykyisyys heittää varjonsa pitkälle tulevaisuuteen. Tämä on yksilöllisen ja yhteiskunnallisen elämän laki. Vallankumous, joka luopuu eettisistä arvoista, valaa perustuksen epäoikeudenmukaisuudelle, pettämiselle ja sorrolle tulevassa yhteiskunnassa. *Keinoista*, joita käytetään tulevaisuuden *valmistamiseen*, tulee sen *kulmakivi*. Katsokaa vaikka Venäjän onnetonta tilaa. Valtion keskittävät menetelmät ovat halvaannuttaneet yksilön aloitteellisuuden ja toiminnan; diktatuurin tyrannia on pelotellut kansan orjamaiseen alistumiseen ja lähestulkoon sammuttanut vapauden liekit; järjestäytynyt terrorismi on turmellut ja raaistanut massat sekä tukahduttanut kaikki idealistiset toiveet; institutionalisoitu murhaaminen on alentanut ihmiselämän, ja kaikenlainen ymmärrys ihmisarvosta ja elämän arvosta on eliminoitu; kaikkialle seuraava pakko on tehnyt ponnistuksista katkeria, työstä rangaistuksen ja se on muuttanut koko olemassaolon keskinäisen petoksen näyttämöksi herättäen henkiin ihmisen alimmat ja raaimmat vaistot. Onpa ikävä perintö aloittaa vapauden ja veljeyden uutta elämää.

Ei voida riittävästi korostaa sitä, että vallankumous on turha, ellei se ole perimmäisen ihanteensa innoittama. Vallankumouksellisten menetelmien täytyy olla sopusoinnussa vallankumouksellisten päämäärien kanssa. Vallankumouksen edistämiseksi käytettyjen keinojen täytyy soveltua yhteen sen tarkoitusten kanssa. Lyhyesti sanottuna eettiset arvot, jotka vallankumous aikoo vakiinnuttaa uudessa yhteiskunnassa, tulee *ottaa käyttöön* nk. siirtymävaiheen vallankumouksellisessa toiminnassa. Viimeksi mainittu voi toimia todellisena luotettavana siltana parempaan elämään vain, jos se on rakennettu samasta materiaalista kuin se elämä, joka on tarkoitus

kille siihen liittyville lukemattomille orjuuttamisen muodoille. Se tuhoaa vallitsevat arvot, joiden varaan tietämättömyys ja raakuus ovat rakentaneet monimutkaisen epäoikeudenmukaisuuden, sorsion ja vääryyden järjestelmän. Se on UUSIEN ARVOJEN airut, joka on alkuna perustavien ihmisten välisten suhteiden sekä ihmisen ja yhteiskunnan välisen suhteen transformaatiolle. Se ei ole pelkkä uudistaja, joka paikkaa joitakin yhteiskunnallisia epäkohtia; se ei ole pelkkä muodollisuuksien ja instituutioiden muuttaja; se ei ole yksinomaan yhteiskunnallisen hyvinvoinnin uudelleenjakaja. Se on kaikkea tätä ja silti enemmän, paljon enemmän. Se on ennen kaikkea UUELLEENARVIOIJA, *uusien* arvojen tuoja. Se on UUDEN ETIIKAN suuri OPETTAJA, se innoittaa ihmisiä uudella elämäntähtäyksellä ja sen ilmenemismuodoilla sosiaaliin suhteisiin. Se on henkinen ja spirituaalinen uudistaja.

Sen ensimmäinen eettinen ohjenuora on käytettyjen keinojen ja tavoiteltujen päämäärien identtisyys. Kaiken vallankumouksellisen yhteiskunnan muuttamisen lopullinen päämäärä on vakiinnuttaa ihmiselämän loukkaamattomuus, ihmisen arvokkuus, jokaisen ihmisen oikeus vapauteen ja hyvinvointiin. Ellei vallankumouksella ole näitä päämääriä, ei väkivaltaisilla yhteiskunnallisilla muutoksilla ole mitään oikeutusta. Sillä *ulkoisia* yhteiskunnallisia muutoksia voidaan saavuttaa ja on saavutettukin tavanomaisen kehityksen myötä. Sitä vastoin vallankumous ei merkitse pelkkää *ulkoista* muutosta, vaan *sisäistä*, perustavaa ja perustavanlaatuisia muutosta. Tämä käsitteiden ja ideoiden sisäinen muutos, joka läpäisee yhä laajemmat yhteiskunnan kerrokset, kulminoituu lopulta väkivaltaisena mullistuksena, joka tunnetaan vallankumouksena. Voiko tuo kohokohta kääntää uudelleenarvioinnin prosessin, kääntäen sitä vastaan, pettää sen? Niin tapahtui Venäjällä. Siksi vallankumouksen itsensä täytyy nopeuttaa ja edistää sitä prosessia, jonka kumulatiivinen ilmaus se on; sen tärkein tehtävä on innoittaa sitä, viedä se yhä suurempiin korkeuksiin, antaa sille täydellinen ilmaisu. Vain siten vallankumous on uskollinen itselleen.

I

Sosialistiset kriitikot, jotka eivät ole bolševikkeja, väittävät toisissaan, ettei vallankumous Venäjällä voinutkaan onnistua, koska teolliset olosuhteet eivät olleet tuossa maassa kehittyneet riittävän pitkälle. He viittaavat Marxiin, jonka mukaan yhteiskunnallinen vallankumous on mahdollinen vain sellaisissa maissa, joissa on korkealle kehittynyt teollinen järjestelmä ja siihen liittyvät yhteiskunnalliset ristiriidat. He siis väittävät, ettei Venäjän vallankumous voinut olla yhteiskunnallinen vallankumous ja että historiallisesti sen on kehityttävä perustuslaillis-demokraattiseen suuntaan, jota täydentää kasvava teollisuus, jotta maa kypsyisi taloudellisesti perustavaa muutosta varten.

Tämä ortodoksimarxilainen näkemys jättää erään tärkeän tekijän huomiotta – tekijän, joka on ehkä teollistakin tekijää olennaisempi yhteiskunnallisen vallankumouksen mahdollisuudelle ja onnistumiselle. Kyse on tietyn aikakauden joukkopsykologiasta. Miksi esimerkiksi Yhdysvalloissa, Ranskassa tai Saksassa ei ole tapahtunut yhteiskunnallista vallankumousta? Nämä maat ovat varmasti saavuttaneet Marxin asettaman teollisen kehityksen kulminatiopisteen. Tosiasia on, ettei teollinen kehitys ja jyrkät yhteiskunnalliset erot itsessään ole millään muotoa riittävä tekijä synnyttämään uutta yhteiskuntaa tai aikaansaamaan yhteiskunnallista vallankumousta. Yhdysvalloista ja muista mainituista maista puuttuu välttämätön yhteiskunnallinen tietoisuus, vaadittava joukkopsykologia. Tämä selittää sen, miksi vallankumousta ei ole näissä maissa tapahtunut.

Tässä suhteessa Venäjällä oli etua verrattuna teollistuneempiin ja ”sivistyneempiin” maihin. On totta, ettei Venäjä ollut teollisesti edistynyt kuten sen länsinaapurit. Venäjällä helmikuun vallankumouksen inspiroima ja voimistama joukkopsykologia kypsyi kuitenkin niin nopeassa tahdissa, että jo muutaman kuukauden sisällä kansa oli valmis sellaisiin ääri vallankumouksellisiin iskulauseisiin

kuten ”kaikki valta neuvostoille” ja ”maat maatyöläisille, tehtaat työläisille”.

Näiden iskulauseiden merkitystä ei pitäisi aliarvioida. Samalla, kun ne laajassa mitassa ilmaisivat kansan vaistomaista ja esitietoista tahtoa, ne merkitsivät vieläpä Venäjän täydellistä yhteiskunnallista, taloudellista ja teollista uudelleenjärjestämistä. Mikä Euroopan tai Amerikan maa olisi muka valmis tekemään sellaisista vallankumouksen tunnuksista elävää elämää? Venäjällä näistä iskulauseista tuli kuitenkin kesä- ja heinäkuussa 1917 suosittuja, ja enemmistö yli sataviisikymmentämiljoonaisesta teollisuus- ja maatalousväestöstä otti ne innostuneesti ja aktiivisesti käyttöön suorana toimintanaan. Tämä oli riittävä osoitus Venäjän kansan ”kypsydestä” yhteiskunnalliseen vallankumoukseen.

Mitä tulee taloudelliseen ”valmiuteen” marxilaisessa mielessä, älköön unohdettako, että Venäjä on mitä suurimmassa määrin maatalousmaa. Marxin oppi edellyttää jokaiselta korkealle kehittyneeltä yhteiskunnalta maatyöläis- ja viljelijäväestön siirtymistä teollisuuden palvelukseen askeleena kohti yhteiskunnan valmiutta vallankumoukseen. Tapahtumat Venäjällä vuonna 1917 osoittivat kuitenkin, ettei vallankumous jää odottelemaan teollistumisprosessia – ja mikä vielä tärkeämpää – sitä ei voi pakottaa odottamaan. Venäjän maatyöläiset riistivät isänniltä maan omistusoikeuden ja työläiset ottivat tehtaat haltuunsa ottamatta selvää marxilaisista opeista.

Tämä kansan toiminta saattoi omalla logiikallaan yhteiskunnallisen vallankumouksen alkuun ja järkytti kaikkia marxilaisia laskelmointeja. Slaavien psykologia osoittautui vahvemmaksi kuin sosiaalidemokraattiset teoriat.

Tuohon psykologiaan sisältyi intohimoinen vapauden kaipuu, jota vuosisatainen vallankumouksellinen agitaatio kaikkien yhteiskuntaluokkien keskuudessa oli ruokkinut. Venäjän kansa oli onneksi säilynyt poliittisesti sivistymättömänä ja koskemattomana siltä korruptiolta ja sekaannukselta, jota muiden maiden proletariaattien joukossa oli aiheutettu ”demokraattisella” vapaudella ja itsehallinnolla. Tässä mielessä venäläiset olivat säilyneet luonnollisi-

petollisuus, tekopyhyys, kavallisuus ja murhaaminen, niin avoimesti kuin salaa. Sosiaalipsykologian tuntijoita pitäisi kiinnostaa valtavasti se, että nämä kaksi liikettä, jotka ajallisesti ja aatteiltaan ovat niinkin kaukana toisistaan kuin mitä jesuiitat ja bolševikit ovat, päätyivät kuitenkin täsmälleen samoihin tuloksiin ’päämäärä pyhittää keinot’ -periaatteen soveltamisessaan. Tämä historiallinen vastaavuus, jota ei juuri lainkaan tunneta, sisältää mitä tärkeimmän opetuksen kaikille tuleville vallankumouksille ja koko ihmiskunnan tulevaisuudelle.

Ei ole suurempaa virhepäätelmää kuin uskomus, jonka mukaan päämäärät ja tarkoitukset ovat yksi asia ja metodit ja taktiikka taas toinen. Tämä käsitys on todellinen uhka yhteiskunnalliselle uudistumiselle. Kaikki inhimilliset kokemukset osoittavat, ettei menetelmiä ja keinoja voida erottaa lopullisesta päämäärästä. Käytetyistä keinoista tulee yksilöllisten tottumusten ja sosiaalisten käytäntöjen kautta erottamaton osa lopullista päämäärää; ne vaikuttavat siihen, muokkaavat sitä ja ennen pitkää päämäärästä ja keinoista tulee identtisiä. Tunsin tämän heti Venäjälle saapumiseni jälkeen aluksi epämääräisesti ja sitten yhä tietoisemmin ja selkeämmin. Vallankumouksen suurenmoiset ja innostavat päämäärät hämärtyivät ja sumenivat hallitsevan poliittisen vallan keinoista siinä määrin, että oli vaikea erottaa, mikä oli väliaikainen keino ja mikä lopullinen tarkoitus. Psykologisesti ja sosiaalisesti keinot väistämättä vaikuttavat päämääriin ja muuttavat niitä. Koko ihmisen historia on jatkuvaa todistusta maksimista, jonka mukaan menetelmien eettisestä sisällöstä luopuminen merkitsee vajoamista äärimmäisen rapion syövereihin. Tässä juuri piilee Venäjän vallankumouksessa sovelletun bolševikki-filosofian suuri tragedia. Älköön tämä opetus olko turha.

Mikään vallankumous ei tule koskaan onnistumaan vapauttajana, elleivät sen edistämiseksi käytetyt KEINOT ole yhdenmukaisia tarkoitettujen PÄÄMÄÄRIEN antaman suunnan ja hengen kanssa. Vallankumous on olemassaolevan negaatio, väkivaltainen vastalause ihmisen epäinhimillisyydelle toista ihmistä kohtaan ja kai-

kumouksessa ilmenevät inhimilliset ja sosiaaliset arvot kokonaan huomiotta. Hullussa vallanhimossaan kommunistinen valtio vielä pahensi asioita pyrkimällä vahvistamaan ja syventämään juuri niitä ajatuksia ja käsityksiä, joita vallankumous oli tullut hävittämään. Se tuki ja yllytti kaikkein pahimpia epäsosiaalisia ominaisuuksia ja tuhosi systemaattisesti vasta heränneet käsitykset uusista vallankumouksellisista arvoista. Oikeudenmukaisuuden ja tasa-vertaisuuden ymmärtämisen, vapauden rakkauden ja ihmisten välisen veljeyden – nämä yhteiskunnan todellisen uudistumisen perustat – kommunistinen valtio tukahdutti häviämisen partaalle. Ihmisen luontainen oikeudentaju leimattiin heikoksi tunteellisuudeksi; ihmisarvosta ja vapaudesta tuli porvarillista taikauskoa; elämän pyhyyttä, joka on yhteiskunnallisen uudelleenrakentamisen tosi olemus, pidettiin epävallankumouksellisena, miltei vastavallankumouksellisena. Tämä pelottava perusarvojen vääristäminen toi mukanaan tuhon siemenen. Kun vallankumouksen käsitys oli se, että se oli vain keino turvata poliittinen valta, niin oli väistämätöntä, että kaikki vallankumoukselliset arvot alistettiin sosialistisen valtion tarpeisiin; niitä todellakin hyväksikäytettiin edistämään vastahankitun hallintovallan turvallisuutta. ”Vallankumouksen ja kansan eduksi” naamioiduista ”valtiollisista syistä” tuli ainoat toiminnan ja jopa tunteen kriteerit. Vallankumouksellisten mullistusten traagisesta välttämättömyydestä, väkivallasta, tuli vakiintunut käytäntö, tapa, ja piankin se korotettiin mahtavimmaksi ja ”ihanteellisimmaksi” instituutioksi. Eikö itse Zinovjev ylistänytkin Dzerzinskiä, kirotun Tsekan johtajaa, ”vallankumouksen pyhimykseksi”? Eikö valtio antanutkin suurimpia julkisia kunnianosoituksia Uritskille, Pietarin Tsekan perustajalle ja sadistiselle päällikölle?

Tämä eettisten arvojen vääristyminen kristallisoitui pian kommunistisen puolueen hallitsevassa iskulauseessa: PÄÄMÄÄRÄ PYHITTÄÄ KEINOT. Samalla lailla inkvisitio ja jesuiitat omaksuivat aikoinaan tämän moton ja alistivat sille kaiken moraalin. Se kostautui jesuiitoille kuten se kostautui myös Venäjän vallankumoukselle. Tämän iskulauseen vanavedessä seurasivat valehteleminen,

na ja yksinkertaisina; he eivät tunteneet politiikan hienouksia, parlamentaarisia lehmänkauppoja tai juridisia hätäratkaisuja. Toisaalta venäläisten alkukantainen oikeudenmukaisuuden ja oikeuden taju oli voimakasta ja elävää, vailla näennäissivistyksen rappeuttavaa viekastelua. He tiesivät mitä he halusivat eivätkä he odottaneet ”historiallista välttämättömyyttä” sen saadakseen: he käyttivät suoraa toimintaa. Vallankumous oli heille elämän tosiasia, ei pelkkää teoreettista keskustelua.

Yhteiskunnallinen vallankumous tapahtui siis Venäjällä huolimatta maan teollisuuden takapajuisuudesta. Vallankumouksen tekeminen ei kuitenkaan riittänyt. Sen täytyi edistyä ja laajeta, sen oli kehityttävä taloudelliseksi ja sosiaaliseksi jälleenrakennukseksi. Tuo vallankumouksen vaihe suorastaan pakotti yksilön aloittelisuuden ja kollektiiviset ponnistelut täyteen lentoonsa. Vallankumouksen kehitys ja onnistuminen riippui kansan luovan nerokkuuden mitä laajimmasta harjoittamisesta sekä henkisen ja ruumiillisen työn proletariaatin yhteistoiminnasta. Yhteinen intressi on kaikkien vallankumouksellisten pyrkimysten *leit motif*, erityisesti mitä tulee sen rakentavaan puoleen. Tämä yhteisen päämäärän ja solidaarisuuden henki pyyhki yli Venäjän mahtavana vyörynä lokakuun vallankumouksen ensi päivinä. Tuohon innostukseen sisältyi voimia, jotka olisivat siirtäneet vuoria, jos näitä voimia olisi ohjattu älykkäästi koko kansan hyvinvointi täydesti huomioon ottaen. Välineet sellaiseen tehokkaaseen ohjaukseen olivat kyllä hallussa: työläisten organisaatiot ja osuuskunnat, joita Venäjä oli täynnä kaupungin ja maaseudun yhdistävinä verkostoina; neuvostot, jotka nousivat vastaamaan Venäjän kansan tarpeisiin; ja lopuksi älymystö, jonka vuosisataiset perinteet ilmensivät sankarillista omistautumista Venäjän vapautuksen asialle.

Tämänkaltainen kehitys ei kuitenkaan ollut millään muotoa bolshevikien ohjelmassa. Monien kuukausien ajan lokakuun vallankumouksen jälkeen he antoivat kansan voimantunnon ilmentää itseään vieden vallankumousta alati laajeneville alueille. Mutta heti, kun kommunistinen puolue tunsu itsensä riittävän vahvaksi vallan

ohjaksiin, se alkoi rajoittaa tätä kansan aktiivisuutta. Kaikki bolsevikkien sen jälkeiset teot, koko heidän tuleva politiikkansa, politiikan muutokset, kompromissit ja perääntymiset, sorron ja vainon menetelmät, terrorismi ja kaikkien muiden poliittisten näkemysten kertakaikkinen tuhoaminen – kaikki nämä olivat *keinoja päämäärään*: kahmia valtiovalta kommunistisen puolueen käsiin. Bolsevikit itse (Venäjällä) eivät todellakaan salaileet tätä. Heidän mukaansa kommunistinen puolue on proletariaatin etuvartio ja diktatuurin täytyy olla sen käsissä. Mutta voi, bolsevikit tekivät las-kuvirheen maalaisväestön suhteen, jota eivät sen enempää viljan pakko-otot, Tseka¹ kuin joukkoampumisetkaan saaneet kannattamaan bolsevikkien hallintoa. Maalaisväestöstä tuli karikko, johon Leninin mitä huolellisimmin punomat suunnitelmat ja hankkeet tekivät haaksirikon. Ketteränä akrobaattina Lenin oli kuitenkin taitava temppuilemaan veitsenterällä. Uusi talouspolitiikka otettiin käyttöön juuri ajoissa estämään tuho, joka oli hitaasti mutta varmasti valtaamassa koko kommunistisen rakennelman.

II

”Uusi talouspolitiikka” tuli useimmille kommunisteille täytenä yllätyksenä. He näkivät siinä kaiken sen, mitä heidän puolueensa oli julistanut, kääntyvän pääläelleen – jopa kommunismin itsensä. Vastalauseena jotkut puolueen vanhimmista jäsenistä, jotka olivat joutuneet kokemaan vanhan hallinnon aikana vaaroja ja vainoa Leninin ja Trotskin eläessä turvassa ulkomailla, erosivat kommunistisesta puolueesta pettyneinä ja katkeroituneina. Johtajat julistivat puolueessa sulun. He määräisivät puhdistettaviksi sen piiristä kaikki ”epäilyttävät” ainekset. Jokainen, jota epäiltiin itsenäisestä kannasta sekä ne, jotka eivät hyväksyneet uutta talouspolitiikkaa val-

¹ Leninin joulukuussa 1917 perustama salainen poliisi, ”yleisvenäläinen erityiskomissio vastavallankumousta ja sabotaasia vastaan”, jolla oli rajattomat pidätys-, kuulustelu- ja rankaisuoikeudet. (suom. huom.)

uudelleenkastetaan kansankomissaarien neuvostoksi, Trotski nimitetään sotaministeriksi ja jostakusta työläisestä tulee Moskovan kenraalikuvernööri. Tuossapa on olennaisilta osiltaan bolsevikkien käsitys vallankumouksesta käytäntöön sovellettuna. Muutamain vähäisin muutoksin se on myös kaikkien muiden sosialistipuolueiden käsitys vallankumouksesta.

Tämä käsitys on kertakaikkiaan ja kohtalokkaasti väärä. Vallankumous on todellakin väkivaltainen prosessi. Mutta jos sen seurauksena vain diktatuuri vaihtuu toiseen, nimet ja poliitikot vaihtuvat, niin se on tuskin sen arvoista. Ainakaan se ei ole kaikkien niiden taisteluiden ja uhrausten arvoista, sen hirvittävän ihmislämän ja kulttuuriarvojen haaskaamisen arvoista, jotka seuraavat jokaisesta vallankumouksesta. Vaikka sellainen vallankumous toisikin suurempaa yhteiskunnallista hyvinvointia (mitä ei ole Venäjällä tapahtunut), ei se silloinkaan olisi tuon hirvittävän hinnan arvoinen: pelkkiä parannuksia voidaan kyllä saada aikaan ilman veristä vallankumousta. Vallankumouksen todellinen päämäärä ja tarkoitus ei ole käsittääkseni saada aikaan pelkkiä uudistuksia ja parannuksia.

Minun mielestäni – tuhatkertaisesti Venäjän kokemuksista vahvistuneena – vallankumouksen, YHTEISKUNNALLISEN VALLANKUMOUKSEN suuri tehtävä on *arvojen perusteellinen uudelleenarviointi*. Ei pelkästään yhteiskunnallisten vaan myös inhimillisten arvojen uudelleenarviointi. Jälkimmäiset ovat vieläkin huomattavampia, sillä ne ovat kaikkien yhteiskunnallisten arvojen perusta. Instituutiomme ja olosuhteemme nojaavat syvälle juurtuneisiin käsityksiin. Olosuhteiden muuttaminen muuttamatta samaan aikaan taustalla vaikuttavia käsityksiä ja arvoja tarkoittaa vain pinnallista muutosta, joka ei voi olla pysyvä eikä voi saada aikaan todellista parannusta. Kyse on tällöin vain muodon muuttamisesta, ei sisällön, kuten Venäjällä niin traagisesti kävi ilmi.

Juuri siinä on Venäjän vallankumouksen karkea virhe ja suuri tragedia, että se pyrki (hallitsevan poliittisen puolueen johdolla) muuttamaan pelkästään instituutioita ja olosuhteita jättäen vallan-

IV

Olen pyrkinyt osoittamaan, miksi bolševikkien periaatteet, menetelmät ja taktikat epäonnistuivat, ja että vastaavat periaatteet ja menetelmät missä tahansa muussa maassa, jopa korkealle teollistuneessa, tulevat myöskin epäonnistumaan. Olen edelleen osoittanut, ettei pelkästään bolševismi epäonnistunut, vaan koko marxilaisuus. Tällä tarkoitan sitä, että VALTION IDEA, autoritaarinen periaate, on osoittautunut Venäjän vallankumouksen kokemuksen perusteella kertakaikkiseksi umpikujaksi. Jos nyt vedän yhteen koko argumentaationi yhdellä lauseella: valtioon sisältyy pyrkimys keskittää, kaventaa ja monopolisoida kaikki sosiaaliset toimet; sen sijaan vallankumouksen luonteeseen kuuluu kasvattaa, laajentaa ja levittäytyä yhä laajempiin piireihin. Toisin sanoen valtio on institutionaalinen ja staattinen; vallankumous taas on joustava ja dynaaminen. Nämä kaksi tendenssiä ovat yhteen sovittamattomia ja toisensa tuhoavia. Valtion idea tuhosi Venäjän vallankumouksen ja sillä tulee olemaan samanlaiset seuraukset muissakin vallankumouksissa, ellei *vapaudellinen idea jää voitolle*.

Väitän paljon enemmänkin. Kohtalokasta vallankumoukselle yhtä hyvin kuin kaikelle muullekin elintärkeälle inhimilliselle edistykselle ei ole yksinomaan bolševismi, marxilaisuus tai hallinnollisuus. Tärkein syy Venäjän vallankumouksen häviölle piilee paljon syvemmillä. Se on sosialistisessa vallankumouksen käsityksessä itsessään.

Hallitseva, miltei yksinomainsen vallankumouksen käsitys – ja etenkin sosialistinen käsitys – on, että vallankumous tarkoittaa yhteiskunnallisten olosuhteiden muuttamista väkivallalla, jossa yksi luokka, työväenluokka, ryhtyy hallitsemaan toista luokkaa, kapitalistiluokkaa. Kyse on tällöin puhtaasti fyysisestä muutoksesta ja sellaisena se sisältää vain poliittisen vallan siirron sekä joitain institutionaalisia uudelleenjärjestelyjä. Porvariston diktatuuri korvataan ”proletariaatin diktatuurilla” – tai sen etujoukolla, kommunistisella puolueella. Lenin ottaa Romanovien paikan, tsaarin hallitus

lankumouksellisen viisauden viimeisenä sanana, karkotettiin. Heidän joukossaan oli kommunisteja, jotka olivat vuosien ajan tehneet mitä uskollisinta puolueutyötä. Jotkut heistä – loukattuina sydänjuuriaan myöten epäoikeudenmukaisesta ja brutaalista kohtelusta ja järkytettynä hermoraunioiksi kaiken sen romahduksesta, mitä he olivat pitäneet arvokkaimpana – tekivät jopa itsemurhan. Leninin uuden ilosanoman esteetön eteneminen oli kuitenkin varmistettava, yksityisomistuksen pyhyden ilosanoma, ja niin sääliättömän kilpailun vapaus kohosi nelivuotisen vallankumouksen raunioilta.

Kommunistien närkästyminen uuteen talouspolitiikkaan osoitti kuitenkin vain Leninin vastustajien mielen sekaannusta. Mikäpä muu kuin sekasortoinen mieli hyväksyisi ensin Leninin lukematot poliittiset akrobaattitemput ja sitten närkästyisi sen viimeisestä kuperkeikasta, sen loogisesta kulminaatiosta? Hurskaiden kommunistien ongelma oli heidän takertumisensa kommunistisen valtion neitseelliseen sikiämiseen, joka vallankumouksen avulla vapauttaisi maailman. Useimmat johtavat kommunistit eivät kuitenkaan koskaan elätelleet sellaisia harhakuvitelmia. Kaikkein vähiten Lenin.

Ensimmäisellä haastattelukerrallani sain sen vaikutelman, että Lenin oli taitava poliitikko, joka tiesi tarkasti mitä hän oli tekemässä ja ettei mikään voisi estää häntä saavuttamasta päämääräänsä. Kuultuani hänen puhuvan useissa tilaisuuksissa ja luettuani hänen teoksiaan vakuutuin siitä, ettei Lenin juuri piitannut vallankumouksesta ja että kommunismi oli hänelle varsin etäinen asia. Keskusjohtoinen valtio oli Leninin jumala, jolle kaikki muu täytyi uhrata. Joku onkin sanonut, että Lenin uhraisi vallankumouksen pelastaakseen Venäjän. Leninin päätöksenteko on kuitenkin osoittanut, että hän oli halukas uhraamaan sekä vallankumouksen että isänmaan – tai ainakin osan jälkimmäisestä voidakseen toteuttaa poliittiset suunnitelmansa Venäjän jäänteiden kanssa.

Lenin on ollut historian mukautuvin poliitikko. Hän on pystynyt samaan aikaan olemaan ääri vallankumouksellinen, sovitteli-

ja ja konservatiivi. Silloin, kun huuto ”kaikki valta neuvostoille!” pyyhki Venäjää hyökyaallon tavoin, Lenin ui virran mukana. Kun maatyöläiset ottivat haltuunsa maat ja työläiset ottivat haltuunsa tehtaot, ei Lenin ainoastaan hyväksynyt noita suoria menetelmiä, vaan meni vieläkin pidemmälle. Hän julkaisi kuuluisan tunnuslauseensa ”ryövätkää ryövärit!” – sloganin, joka aiheutti sekaannusta kansalaisten mielissä sekä sanoinkuvaamatonta vahinkoa vallankumoukselliselle idealismille. Koskaan aiemmin ei kukaan aito vallankumouksellinen ollut sentään tulkinnut yhteiskunnallista pakkolunastusta varallisuuden siirtämisenä yhdeltä ihmisjoukolta toiselle. Ja juuri sitä Leninin iskulause tarkoitti. Mielivaltaiset ja edesvastuuttomat ratsiat, entisen porvariston varallisuuden kasaaaminen uuden Neuvostobyrokratian käsiin sekä niiden kiusaaminen, joiden ainoa rikos oli heidän aiempi statuksensa, olivat kaikki tuloksia Leninin ”ryövätkää ryövärit!” -politiikasta. Koko myöhäisempi vallankumouksen historia on pelkkää Leninin kompromissien ja hänen omien iskulauseidensa pettämisen kuvasarjaa.

Bolsevikkien toimet ja menetelmät lokakuun päivien jälkeen saattavat tuntua ristiriitaisilta uuden talouspolitiikan kanssa. Todellisuudessa ne ovat kuitenkin vain linkkejä siinä ketjussa, jossa kaikkivaltias keskushallinto taottiin yhteen valtiokapitalismin kanssa sen taloudellisena muotona. Leninillä oli selkeä näkemys ja rautainen tahto. Hän tiesi, miten saada toverinsa Venäjällä ja sen ulkopuolellakin uskomaan siihen, että hänen suunnitelmansa merkitsi todellista sosialismia ja että hänen menetelmänsä oli vallankumous. Ei ihme, että Lenin tunsu niin suurta ylenkatsetta seurakuntaansa kohtaan, mitä hän ei koskaan epäröinyt heittää heille päin naamaa. ”Vain typerykset voivat uskoa kommunismin olevan mahdollista Venäjällä nyt” oli Leninin vastaus uuden talouspolitiikan vastustajille.

Itse asiassa Lenin oli oikeassa. Todellista kommunismia ei koskaan yritettykään Venäjällä, ellei sitten kolmeakymmentäkolmea palkkaluokkaa, erilaisia ruoka-annoksia, etuoikeuksia tietyille ja välinpitämättömyyttä suurelle joukolle pidetä kommunismina.

tiaan tai elämänmuotoaan. Siksi on erittäin tärkeää, että työläisille selvitetään älymystön nopea proletarisaatio ja heidän välilleen näin muodostuva sidos. Jos läntinen maailma aikoo ottaa opikseen Venäjän opetuksista, täytyy massojen demagoginen mielisteily ja älymystöön kohdistuva sokea vihamielisyys lopettaa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että raatajien tulisi olla täysin riippuvaisia älymystöstä. Päinvastoin, joukkojen tulee heti alkaa valmistautua ja varustautua vallankumouksen heille antamaan suureen tehtävään. Heidän pitäisi hankkia sellaisia tietoja ja teknisiä taitoja, joita tarvitaan hoitamaan ja ohjaamaan heidän maidensa teollisen ja yhteiskunnallisen järjestelmän monimutkaista mekanismia. Parhaassakin tapauksessa työläiset tarvitsevat kuitenkin yhteistyötä asiantuntijoiden ja kulttuuriväen kanssa. Vastaavasti viimeksi mainittujen täytyy tajuta, että heidän todelliset etunsa ovat samoja kuin suurilla joukoilla. Jos nämä kaksi sosiaalista voimaa oppisivat sekoittumaan harmoniseksi kokonaisuudeksi, Venäjän vallankumouksen traagiset puolet poistuisivat suurelta osin. Ketään ei ammuttaisi sen takia, että hän on ”tullut hankkineeksi koulutuksen”. Tieteentekijä, insinööri, erityisasiantuntija, tutkija, kasvattaja ja luova taiteilija, aivan siinä kuin kirvesmies, koneenkäyttäjä ja kaikki muutkin kuuluvat erottamattomasti kollektiiviseen voimaan, joka tulee muovaamaan vallankumouksesta uuden yhteiskunnallisen rakennelman suurenmoista arkkitehtuuria. Ei viha, vaan yhtenäisyys; eivät ristiriidat, vaan toveruus; ei teloittaminen, vaan myötätunto – nämä ovat Venäjän suuren mullistuksen opetuksia niin älymystölle kuin työläisillekin. Kaikkien täytyy oppia keskinäisen avun ja vapaudellisen yhteistyön arvo. Jokaisen täytyy kuitenkin kyetä pysymään itsenäisenä omalla alallaan ja jokaisen on voitava sopusoinnussa muiden kanssa antaa panoksensa yhteiskunnalle. Vain tällä tavalla tuottava työ sekä kasvatukselliset ja kulttuuriset pyrkimykset pääsevät ilmentämään itseään aina uudemmin ja rikkaammin muodoin. Minusta juuri tuo on Venäjän vallankumouksen antama kokonaisvaltainen ja elintärkeä moraalinen opetus.

tä. Teknisten alojen älymystö kutsuttiin takaisin sellaisilla ehdoilla, jotka muuttivat hajaannuksen vihamielisyydeksi hallintoa vastaan.

Työläisten nähdessä yhä nälkää insinöörit, teollisuuden asiantuntijat ja teknikot saivat huippupalkkoja, erityisoikeuksia ja parhaimmat ruoka-annokset. Heistä tuli valtion suosikkityöläisiä ja massojen uusia orjapiiskureita. Massat – joita oli vuosikausia ruokittu sillä väärällä opilla, että menestyksekkäs vallankumous tarvitsee vain lihasvoimaa, että vain ruumiillinen työ on tuottavaa ja joita oli vieläpä kiihotettu vihakampanjalla, joka leimasi jokaisen intellektuellin vastavallankumoukselliseksi ja keinottelijaksi – eivät voineet tehdä rauhaa niiden kanssa, joita kohtaan heidät oli opetettu tuntemaan vain epäluuloa ja halveksuntaa.

Valitettavasti Venäjä ei ole ainoa maa, jossa tämä proletariaatin asenne älymystöä kohtaan on vallalla. Kaikkialla, missä poliittiset kiihottajat käyttävät hyväkseen massojen tietämättömyyttä, he opettavat, että koulutus ja kulttuuri ovat porvarillista hapatus-ta, joita ilman työläiset kyllä pärjäävät, ja että vain työläiset pystyvät uudistamaan yhteiskuntaa. Venäjän vallankumous on tehnyt varsin selväksi, että sekä aivot että lihakset ovat korvaamattomia yhteiskunnalliselle uudestisyntymiselle. Älyllinen ja ruumiillinen työvoima ovat yhtä tiiviissä yhteydessä yhteiskuntaan kuin mitä aivot ja käsi ovat ihmisruumiiseen. Toinen ei voi toimia ilman toista.

On totta, että useimmat intellektuellit pitävät itseään luokkana, joka on erillinen ja ylempi työläisiin nähden, mutta yhteiskunnalliset olosuhteet ovat kaikkialla tekemässä nopeaan tahtiin lopun tästä älymystön korkeasta asemasta. Heidät pistetään tajuamaan, että hekin ovat proletaareja, jotka ovat vieläkin riippuvaisempia taloudellisesta herrastaan kuin käsillään työtä tekevät.

Toisin kuin ruumiillisen työn työläiset, jotka voivat työkaluinen vaeltaa etsimään muutosta heitä sapettavaan tilanteeseen, ovat älylliset työläiset paljon lujemmin kiinni tietyissä sosiaalisessa ympäristössä eivätkä he näin ollen voi niin helposti vaihtaa ammat-

Vallankumouksen varhaisessa vaiheessa kommunistisen puolueen oli verraten helppo saada valta haltuunsa. Kaikki vallankumoukselliset yksiköt – bolsevikkien ääri vallankumouksellisten lupauten lumoamina – auttoivat heidät valtaan. Saatuaan valtion hallintaansa kommunistit aloittivat eliminointiprosessinsa. Kaikki poliittiset puolueet ja ryhmät, jotka kieltäytyivät alistumasta uuteen diktatuuriin, heitettiin yli laidan. Ensin anarkistit ja vasemmistolaiset sosiaalivallankumoukselliset, sitten mensevikit ja muut oikeistolaiset vastustajat, ja lopulta kaikki, jotka uskalsivat ilmaista oman mielipiteensä. Itsenäisten järjestöjen kohtalo oli samanlainen. Ne joko alistettiin uuden valtion tarpeisiin tai tuhottiin kerta kaikkiaan, kuten tapahtui neuvostoille, ammattiliitoille ja osuuskunnille – vallankumouksen toivon toteuttamisen kolmelle suurelle tekijälle.

Neuvostot ilmaantuivat ensi kerran vuoden 1905 vallankumouksessa. Niillä oli tärkeä merkitys tuon lyhyen mutta merkittävän ajanjakson aikana. Vaikka vallankumous murskattiinkin, ajatus neuvostoista säilyi juurtuneena Venäjän massojen mieliin ja sydämiin. Vallankumouksen ensikajastuksessa helmikuussa 1917 neuvostot virkosivat henkiin ja alkoivat kukoistaa hyvin nopeassa ajassa. Neuvostot eivät mitenkään merkinneet kansalle vallankumouksen hengen rajoittamista. Päinvastoin niiden avulla vallankumous sai korkeimman ja vapaimman käytännöllisen ilmaisunsa. Tästä syystä neuvostot levisivät niin spontaanisti ja nopeasti halki Venäjän. Bolsevikit tajusivat tämän suositun kehityksen merkityksen ja yhtyivät yleiseen mielipiteeseen. Mutta heti, kun kommunistit saivat hallinnon käsiinsä, he huomasivat, että neuvostot uhkasivat valtion ylivaltaa. He eivät kuitenkaan voineet tuhota niitä mielivaltaisesti romuttamatta samalla niin koti- kuin ulkomaistakin mainettaan neuvostojärjestelmän tukijoina. Niinpä he alkoivat vähitellen rajoittaa niiden valtaa ja alistivat ne lopulta täysin omiin tarkoituksiinsa.

Venäjän ammattiliitot olivat paljon myöntäväisempiä kastraa-tioon. Ne olivat lukumäärältään ja vallankumouksellisuuden kan-

nalta vielä vaippaiässä. Kun ammattiliittoon kuulumisen julistettiin pakolliseksi, Venäjän ammattijärjestöt kasvoivat kyllä kooltaan, mutta mieleltään ne jäivät pikkuvauvan tasolle. Kommunis- tista valtiosta tuli ammattiliittojen imettävä. Vastapalvelukseksi järjestöt toimivat valtion lakeijoina. ”Kommunismien koulu”, totesi Lenin kuuluisassa polemiikissaan ammattiliittojen tarkoituksista. Niinpä niin. Se vain oli muinaisaikainen koulu, jossa lapsen sielu kahlitaan ja murskataan. Missään muualla maailmassa ammattijär- jestöt eivät alistu valtion tahtoon ja saneluun niin kuin bolševik- kien Venäjällä.

Osuuskuntien kohtalo on liiankin hyvin tiedossa vaatiakseen li- säselvityksiä. Osuuskunnat olivat tärkein linkki kaupungin ja maa- seudun välillä. Niiden arvo vallankumoukselle vaihdon ja jakelun suosittuna ja menestyksellisenä välittäjänä ja Venäjän uudelleenra- kentamisen tekijänä oli mittaamaton. Bolševikit muunsivat ne val- tiokoneiston rattaiksi ja tuhosivat siten niiden käyttökelpoisuuden ja tehokkuuden.

III

Nyt on selvää, miksi Venäjän vallankumous kommunistisen puo- lueen johtamana epäonnistui. Valtioksi organisoitu ja keskitetty puolue pyrki säilyttämään poliittisen valtansa kaikin käsillä ole- vin keinoin. Keskeiset viranomaiset yrittivät pakottaa kansan toi- minnot vastaamaan puolueen tarkoituksia. Puolueen ainoa pää- määrä oli vahvistaa valtiota ja monopolisoida kaikki taloudelliset, poliittiset ja sosiaaliset toimet – jopa kaikki kulttuuriset ilmenty- mät. Vallankumouksella taas oli täysin erilainen tarkoitus; perus- luonteeltaan se oli auktoriteetin ja keskittämisen vastakohta. Se pyrki avaamaan yhä laajempia ilmaisun aloja proletariaatille sekä moninkertaistamaan yksilölliset ja kollektiiviset ponnistelut. Val- lankumouksen päämäärät ja tendenssit olivat aivan päinvastaisia kuin hallitsevan poliittisen puolueen.

taan myös omat tehtävänsä. Venäjällä kommunistisesta valtiosta tuli yhteiskunnan tarpeiden ainoa välittäjä. Tämän tuloksena oli täydellinen kulttuurinen pysähtyneisyys ja kaiken luovan yritte- liäisyyden halvaantuminen. Jos sellainen romahdus halutaan tule- vaisuudessa välttää, on kulttuuristen voimien säilytettävä itsenäi- syytensä ja ilmaisunvapautensa, vaikka niiden perusta olisikin ta- loudellinen. Kulttuurisen työn kriteerinä ei pitäisi olla kuulumi- nen hallitsevaan poliittiseen puolueeseen, vaan omistautuminen vallankumoukselle sekä tiedot, kyvyt ja ennen kaikkea luomisen vimma. Venäjällä tämä tehtiin mahdottomaksi melkein pä- vallanku- mouksen alusta lähtien erottamalla älymystö ja massat väkivaltai- sesti toisistaan. On totta, että alunperin syypäänä tähän oli älymys- tö, erityisesti teknisten alojen älymystö, joka Venäjällä kuten muis- sakin maissa roikkui sitkeästi kiinni porvariston hännystakeissa. Tämä aines, joka oli kyvytön ymmärtämään vallankumouksellis- ten tapahtumien merkitystä, pyrki estämään virrankulun suurimit- taisella sabotaasilla. Venäjällä oli kuitenkin myös toisenlaista äly- mystöä – sellaista, jolla oli takanaan kunniakas satavuotinen val- lankumouksellinen menneisyys. Tämä älymystön osa oli uskollista kansalle, vaikkei se voinutkaan varauksetta hyväksyä uutta dikta- tuuria. Bolševikit tekivät kohtalokkaan virheen siinä, etteivät he tehneet eroa näiden kahden älymystön välille. He vastasivat sabo- taasiin joukkoterrorilla älymystöä vastaan luokkana ja aloittivat vi- hakampanjan, joka oli vieläkin voimallisempaa kuin porvaristoon kohdistettu vaino. Tämä menettelytapa loi kuilun älymystön ja pro- letariaatin välille ja pystytti muurin, joka esti rakentavan toimin- nan.

Lenin oli ensimmäinen, joka tajusi tuon rikollisen möhlyksen. Hän huomautti, että oli vakava virhe johdattaa työläiset luulemaan, että he voisivat kehittää teollisuutta ja tehdä kulttuurista työtä il- man älymystön apua ja yhteistyötä. Proletariaatilla ei ollut siihen tietoa eikä harjaannusta, ja niin älymystö oli palautettava teollisuu- den johtoon. Tämän virheen tunnustaminen ei kuitenkaan estänyt Leniniä ja hänen puoluettaan tekemästä välittömästi uutta virhet-

sesta valtiostakin. Siitä tulee vain taakka uusien elämänmuotojen kasvulle. Juuri tästä syystä syndikalismi (tai industrialismi), päinvastoin kuin sen edustajat väittävät, ei itsessään riitä. Vasta kun vapaudellinen henki läpäisee työläisten taloudelliset järjestöt, pääsevät kansan moninaiset luovat energiat ilmentämään itseään ja vallankumous voidaan turvata ja sitä voidaan puolustaa. Vain vapaa aloitteellisuus ja yleinen osallistuminen vallankumouksen asioihin voi estää Venäjällä tehdyt hirvittävät virheet. Jos esimerkiksi Pietarin työläisten taloudelliset järjestöt olisivat olleet vapaita toimimaan aloitteellisesti yhteiseksi hyväksi, polttoainetta olisi saatu vain sadan virstan päästä Pietarista eikä tuon suurkaupungin olisi tarvinnut kärsiä kylmää. Ukrainan maanviljely ei olisi vaikeutunut, jos maatyöläisillä olisi ollut pääsy Harkovan ja muiden teollisuuskeskusten maataloustarvikevarastoihin, joissa vain odoteltiin määryksiä Moskovasta jakelun järjestämiseksi. Nämä ovat tyypillisiä esimerkkejä bolsevikkien hallintovaltaisuudesta ja keskittämisestä, ja niiden tulisi olla varoituksena Euroopan ja Amerikan työläisille valtiovaltaisuuksien tuhoavista vaikutuksista.

Massojen teollinen valta, joka ilmenee vapaudellisten yhteenliittymien kautta – anarkosyndikalismi – kykenee onnistuneesti järjestämään talouselämän ja jatkamaan tuotantoa. Toisaalta osuuskunnat, jotka toimivat teollisuuselinten kanssa yhteisymmärryksessä, hoitavat jakelun ja välittävät vaihtoa maaseudun ja kaupungin välillä sekä samaan aikaan yhdistävät teollisuuden ja maatalouden joukot veljellisellä siteellä. Näin luodaan keskinäisen palvelun ja avun yhteinen side, joka on vallankumouksen vahvin suoja – paljon tehokkaampi kuin pakkotyö, puna-armeija tai terrorismi. Vain tätä tietä voi vallankumous toimia käymisaineena nopeuttaakseen uusien yhteiskunnallisten muotojen kehittymistä ja innostaakseen massoja yhä suurempiin saavutuksiin.

Vapaudelliset teollisuusorganisaatiot ja osuuskunnat eivät kuitenkaan ole ainoat välineet monimutkaisten yhteiskuntaelämän aspektien vuorovaikutuksessa. On olemassa kulttuurisia voimia, joilla on riippumatta niiden läheisestä suhteesta taloudelliseen toiminn-

Aivan yhtä päinvastaisia olivat vallankumouksen ja valtion käyttämät *keinot*. Vallankumouksen keinot saivat innoituksensa vallankumouksen hengestä itsestään: siis kaikista sortavista ja rajoittavista valtatekijöistä vapautumisesta; lyhyesti sanottuna *vapaudellisista periaatteista*. Valtion keinot taas – niin bolsevikkivaltion kuin kaikkien muidenkin valtioiden – perustuvat *pakkovaltaan*, joka ajan mittaan kehittyi väistämättä järjestelmälliseksi väkivallaksi, sorroksi ja terrorismiksi. Näin siis kaksi vastakkaista tendenssiä taisteli ylivoimaisesti: bolsevikkivaltio vs. vallankumous. Tuo taistelu oli kamppailua elämästä ja kuolemasta. Nuo kaksi tendenssiä, jotka olivat päämääriltään ja keinoiltaan vastakkaisia, eivät voineet toimia yhdessä: valtion voittokulku merkitsi vallankumouksen tappiota.

Oli virhe ajatella, että vallankumouksen epäonnistuminen johtui kokonaan bolsevikkien luonteesta. Pohjimmiltaan epäonnistuminen johtui bolsevismin periaatteista ja menetelmistä. Nimenomaan autoritaarinen henki ja valtion periaatteet tukahduttivat vapaudelliset ja vapauttavat pyrkimykset. Tulos olisi ollut olennaisesti sama, vaikka Venäjän hallinnon johdossa olisi ollut jokin muu poliittinen puolue. Venäjän vallankumousta eivät tappaneet niinkään bolsevikit vaan bolsevismin aate. Kyse oli marxilaisuudesta, oli se sitten miten muunneltua tahansa; lyhyesti sanottuna kyse oli fanaattisesta valtiouskosta. Vain ymmärrys vallankumouksen murskanneista taustavoimista voi antaa oikean opetuksen tuosta maailmaa sävähdyttäneestä tapahtumasta. Venäjän vallankumous heijastaa pienessä mittakaavassa vuosisataista vapaudellisten ja autoritaaristen periaatteiden välistä taistelua. Sillä mitä on edistys ellei juuri yleisempää vapauden periaatteiden hyväksyntää vastakohtana pakkovaltaisille. Venäjän vallankumous oli vapaudellinen askel, jonka bolsevikkivaltio tuhosi – taantumuksellisen valtioaatteen väliaikainen voitto.

Tuo voitto johtui useista syistä. Tärkein syy ei kuitenkaan ollut Venäjän teollisuuden takapajuisuus, kuten monet kirjoittajat ovat väittäneet. Tärkein syy oli kulttuurinen, josta tosin oli Venä-

jän kansalle tiettyä etuakin suhteessa sivistyneempiin naapureihin, mutta josta seurasi myös tiettyjä kohtalokkaita haittoja. Venäjä oli ”kulttuurisesti takapajuinen” siinä mielessä, ettei poliittinen ja parlamentaarinen korruptio ollut pilannut sitä. Toisaalta nimenomaan tuo tila merkitsi myös kokemattomuutta poliittisessa pelissä sekä naiivia uskoa sen puolueen ihmeitä tekevään voimaan, joka puhui suurimpaan ääneen ja antoi eniten lupauksia. Tämä usko hallinnon valtaan orjuutti Venäjän kansan kommunistisen puolueen alle jo ennen kuin massat edes tajusivat, että heillä oli lieka kaulassaan.

Vapaudellinen periaate eli vahvana vallankumouksen alkupäivinä; tarve ilmaisun vapautteen oli ylitsepursuava. Mutta kun innostuneisuuden ensivaihe tasaantui arkipäivän proosalliseksi eloksi, tarvittiin lujaa vakaumusta pitämään vapauden liekkiä loimuamassa. Laajassa Venäjän maassa oli vain pieni kourallinen niitä, jotka pitivät tuota liekkiä yllä: anarkistit, joiden määrä oli pieni ja joiden tsaarin vallan aikana täydellisesti tukahdutetut ponnistelut eivät olleet vielä ehtineet kantaa hedelmää. Venäjän kansa, joka jossain määrin oli vaistomaisen anarkistista, oli kuitenkin vielä liian tietämätöntä vapaudellisista periaatteista ja menetelmistä, joilla soveltaa niitä tehokkaasti elämään. Valitettavasti useimmat Venäjän anarkistit olivat yhä kiinni ryhmätoiminnoissa ja yksilöllisissä puuhasteluissa tärkeämpien yhteiskunnallisten ja kollektiivisten toimien sijaan. Tulevaisuuden puolueeton historioitsija tulee kyllä myöntämään, että anarkisteilla oli hyvin tärkeä rooli Venäjän vallankumouksessa – paljon merkittävämpi ja hedelmällisempi rooli kuin mitä heidän suhteellisen pienestä lukumäärästään olisi saattanut odottaa. Rehellisyyden ja vilpittömyyden nimissä minun on kuitenkin todettava, että heidän työllään olisi ollut äärettömän paljon suurempi käytännöllinen arvo, jos he olisivat olleet paremmin järjestäytyneitä ja osanneet opastaa kansan vapautetut energiat elämän uudelleenjärjestämiseksi vapaudelliselta pohjalta.

Anarkistien epäonnistuminen Venäjän vallankumouksessa – äsken kuvatulla tavalla – ei kuitenkaan millään muotoa tarkoita va-

paudellisen aatteen tappiota. Päinvastoin Venäjän vallankumous on epäilyksettä osoittanut, että valtion idea, valtiososialismi, kaikissa sen ilmenemismuodoissaan (taloudellisissa, poliittisissa, sosiaalisissa ja kasvatuksellisissa) on täysin ja toivottomasti vararikossa. Koskaan aiemmin koko historian aikana eivät auktoriteetti, hallinto ja valtio ole osoittautuneet niin luontaisen staattisiksi, taantumukselliseksi ja itse asiassa jopa vastavallankumoukselliseksi – lyhyesti sanottuna vallankumouksen täydelliseksi antiteeseiksi.

On edelleen totta, kuten on ollut koko edistyksen historian ajan, että ainoastaan vapaudellinen henki ja metodi voivat saattaa ihmisen askeleen eteenpäin hänen ikuisessa pyrkimyksessään kohti parempaa, hienompaa ja vapaampaa elämää. Tämä tendenssi on yhtä huomionarvoinen, sovelletaan sitä sitten suuriin yhteiskunnallisiin mullistuksiin, jotka tunnetaan vallankumouksina, tai tavalliseen evoluution prosessiin. Autoritaariset keinot ovat olleet katastrofi kautta historian, ja nyt ne ovat jälleen kerran pettäneet Venäjän vallankumouksessa. Toistaiseksi inhimillinen kekseliäisyys ei ole keksinyt mitään muuta periaatetta kuin vapaudellisen, sillä todellakin on lausuttu korkein viisaus, kun on sanottu vapauden olevan järjestyksen äiti, ei sen tytär. Olivat poliittiset opit ja puolueet sitten mitä hyvänsä, ei mikään vallankumous voi todella pysyvästi onnistua, ellei se painokkaasti kiellä kaikkea tyranniaa ja keskittämistä sekä pyri määrätietoisesti tekemään vallankumouksessa kaikkien taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen arvojen todellista uudelleenarviointia. Vallankumousta ei palvele mikään hallitusvallan siirto yhdeltä poliittiselta puolueelta toiselle, ei itsevaltiuden naamioiminen proletariaisilla iskulauseilla, ei uuden luokan diktatuuri suhteessa vanhaan, ei minkäänlainen poliittisen kullissin vaihdos, vaan ainoastaan kaikkien näiden autoritaaristen periaatteiden täydellinen kumoaminen.

Taloudessa tämän muutoksen tulee olla teollisuusväen käsissä: sen täytyy valita teollisuusvaltion ja anarkosyndikalismien väliltä. Ensimmäisestä vaihtoehdosta seuraa aivan yhtä suurta haittaa uuden yhteiskuntarakenteen rakentavalle kehitykselle kuin poliitti-